

XIV Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Wielkiego

PROGRAM AUTORSKI

“Elementy psychologii”

Program nauczania podstaw psychologii w klasach profilowanych na poziomie szkoły ponadpodstawowej

Autorka: mgr Wiktoria Ferenc

61-164 Poznań os. Piastowskie 106 telefon / fax: 61 877- 36- 32

[http:// czternastelo.pl](http://czternastelo.pl) e-mail: lo14@vp.pl

OPIS PROGRAMU

Program został stworzony z myślą o uczniach liceum ogólnokształcącego, którzy chcą zdobyć wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia, w obszarze poznawczym i emocjonalnym. Uczniowie w sposób praktyczny i doświadczeniowy będą mogli zdobyć informacje na temat procesów psychologicznych, otaczających ich każdego dnia.

Młody człowiek, szczególnie w wieku licealnym, stoi przed ważnymi zadaniami rozwojowymi, które są determinowane przez jego wcześniejsze doświadczenia oraz determinują jego przyszłość. Dodatkowo środowisko szkolne stawia przed nim wiele wyzwań społecznych oraz edukacyjnych. Omawiana na zajęciach wiedza oraz ćwiczone umiejętności miękkie mają pomóc uczniom łatwiej odnajdywać się w środowisku szkolnym, zrozumieć siebie, innych ludzi. Tym samym program spełnia zadania ujęte w preambule podstawy programowej, takie jak: rozwijanie wrażliwości i świadomości społecznej, rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.

Program został zaplanowany w taki sposób by rozpocząć od skupienia się na procesach grupowych i budować zaciekawienie uczniów. Tak by każdy uczeń zyskał umiejętność odnoszenia wiedzy do realnego funkcjonowania i by mógł wykorzystywać swoje umiejętności do polepszania swojego funkcjonowania w grupie klasowej systemie szkolnym. Elementy psychologii mają pomóc trenować i korzystać z kluczowych kompetencji interpersonalnych i intrapersonalnych.

CELE NAUCZANIA

Ogólne

- Budowanie świadomości na temat procesów psychicznych w życiu człowieka;
- Kształtowanie ciekawości w obszarze psychologii jako nauki o człowieku i społeczeństwie;
- Szerzenie wiedzy na temat rozwoju człowieka w cyklu życia;
- Wzrost świadomości w obszarze funkcjonowania emocjonalnego;
- Kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia i tolerancji do innych ludzi;

Szczegółowe

- uczniowie potrafią rozróżnić i stosować narzędzia komunikacyjne;
- uczniowie wymieniają i identyfikują mechanizmy społeczne (np. owczy pęd, efekt aureoli);
- uczniowie wymieniają i identyfikują zniekształcenia poznawcze;
- uczniowie wymieniają etapy poznawczego rozwoju człowieka w cyklu życia;
- uczniowie stosują techniki poznawcze do własnego procesu uczenia się;
- uczniowie znają i potrafią scharakteryzować wybrane zaburzenia psychiczne (np. depresja, zaburzenia afektywne, zaburzenia lękowe).

TREŚĆ NAUCZANIA

Zakres tematyczny: psychologia rozwojowa, społeczna oraz podstawowe zagadnienia z treningu interpersonalnego (umiejętności komunikacyjne), podstawy psychologii poznawczej (uczenie się).

Organizacja pracy:

Program autorski obejmuje plan pracy na cały rok szkolny w dalszej części pisma rozpisany zostanie na dwa warianty godzinowe, zgodnie z siatką godzin planowaną w konkretnych klasach.

Dodatkowo w każdym bloku wyodrębniono dwie godziny zajęć do elastycznego zagospodarowania według bieżących potrzeb - w celu powtórek, zaproszenia gości z zewnątrz do poprowadzenia rozszerzających wiedzę uczniów lekcji, wyjścia tematyczne;

Warianty godzinowe programu "Elementy psychologii"

1. **Program dla klasy realizującej 1** godzinę dydaktyczną przedmiotu w tygodniu - w sumie 60 godzin lekcyjnych, bloki**: I, II, IV, VII, IX
2. **Program dla klasy realizującej 2** godziny dydaktyczne przedmiotu w tygodniu - w sumie 120 godzin lekcyjnych w blokach I - X

**bloki tematyczne wchodzące w skład 60 godzinnego wariantu programu.

Proponowane tematy, które będą realizowane w ramach omawianych zajęć:

Blok I - FUNDAMENT PSYCHOLOGICZNY**

1. Kontrakt grupowy i wprowadzenie do przedmiotu
2. Rozpoczynamy proces grupowy
3. Wartości grupowe - co nas łączy
4. Budowanie zaufania grupowego
5. Konflikty w grupie
6. Grupowe podejmowanie decyzji
7. Kreatywność w procesie grupowym
8. Zdrowa rywalizacja
9. Praca projektowa - MY zespół część 1
10. Praca projektowa - MY zespół część 2
11. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
12. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

Blok II - UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNE**

13. Komunikacja werbalna i niewerbalna. Bariery komunikacyjne.
14. Komunikaty typu „ja” i „ty”.
15. Aktywne słuchanie. Feedback.
16. Oddzielanie faktów od opinii
17. Role grupowe. Mocne strony i luki kompetencyjne.
18. Role grupowe autodiagnoza

19. Efektywna praca w grupie
20. Asertywne odmawianie. Radzenie sobie z nieasertywnymi postawami
21. Praca projektowa - skuteczna komunikacja część 1
22. Praca projektowa - skuteczna komunikacja część 2
23. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
24. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

Blok III - ROZWÓJ

25. Czym jest rozwój i czym zajmuje się psychologia rozwoju?
26. Dzieciństwo – Dorastanie – Dorosłość: ciągłość i nieciągłość rozwoju
27. Okres prenatalny i niemowlęcy
28. Okres przedszkolny
29. Okres wczesnoszkolny
30. Okres dorastania
31. Okres wczesnej i średniej dorosłości
32. Okres późnej dorosłości
33. Praca projektowa - rozwój w cyklu życia
34. Praca projektowa - rozwój w cyklu życia
35. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
36. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

Blok IV - TOŻSAMOŚĆ**

37. Ogólne założenia teorii przywiązania
38. Różnice indywidualne w jakości przywiązania i ich uwarunkowania
39. Przywiązanie a późniejsze relacje w życiu
40. Klasyczne i współczesne teorie rozwoju tożsamości
41. Związki między przywiązaniem i tożsamością
42. Trudny czas dojrzewania - zadania rozwojowe i kluczowe umiejętności DNA-V
43. Kim jestem? Diagnoza kryzysu tożsamości i stylu przywiązania część 1
44. Kim jestem? Diagnoza kryzysu tożsamości i stylu przywiązania część 2
45. Praca projektowa - przywiązanie i tożsamość część 1
46. Praca projektowa - przywiązanie i tożsamość część 2
47. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
48. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

Blok V - RELACJE

49. Człowiek w społeczeństwie - Wiedza społeczna. Wiedza o świecie społecznym.
Spostrzeganie świata społecznego. Mechanizmy społeczne wprowadzenie
50. Procesy atrybucji i oceny innych ludzi.
51. Dwutorowość działania umysłu. Heurystyki
52. Stereotypy/uprzedzenia/dyskryminacja.
53. Konformizm i posłuszeństwo
54. Atrakcyjność społeczna i psychologia miłości
55. Wpływ społeczny - techniki wpływu społecznego
56. Wpływ społeczny, psychologia reklamy i reklamy społeczne
57. Praca projektowa - analiza mechanizmów w przekazach medialnych część 1

- 58. Praca projektowa - analiza mechanizmów w przekazach medialnych część 2
- 59. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
- 60. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

Blok VI - EMOCJE

- 61. Psychologia afektywna wprowadzenie, badania
- 62. Ewolucyjne podejście do emocji
- 63. Po co nam ludziom emocje?
- 64. Wstręt jako emocja pierwotna
- 65. Smutek - historia i funkcja emocji
- 66. Radość - historia i funkcja emocji
- 67. Złość - historia i funkcja emocji
- 68. Strach i lęk - podobieństwa, różnice, funkcje
- 69. Poczucie winy i wstyd - historia i funkcja emocji
- 70. Emocje złożone, społeczne - zazdrość, miłość, żal
- 71. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
- 72. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

BLOK VII - ZDROWIE I CHOROBA**

- 73. Soma, psyche i polis - jesteśmy jednym organizmem
- 74. Pojęcie zdrowia i choroby
- 75. Choroby psychiczne część 1
- 76. Choroby psychiczne część 2
- 77. Choroby psychiczne część 3
- 78. Choroby neurologiczne
- 79. Choroby neurodegeneracyjne
- 80. Praca projektowa - choroby psychiczne część 1
- 81. Praca projektowa - choroby psychiczne część 2
- 82. Praca projektowa - choroby psychiczne część 3
- 83. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
- 84. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

BLOK VIII - PROFILAKTYKA

- 85. Pojęcie profilaktyki i założenia
- 86. Analiza wybranych programów profilaktycznych
- 87. O czym i po co mówić do ludzi - wybór tematów do projektu
- 88. Praca projektowa - program profilaktyczny w naszej szkole część 1
- 89. Praca projektowa - program profilaktyczny w szkole część 2
- 90. Praca projektowa - program profilaktyczny w szkole część 3
- 91. Praca projektowa - program profilaktyczny w szkole część 4
- 92. Planowanie ewaluacji pracy projektowej
- 93. Ewaluacja pracy projektowej
- 94. Ewaluacja pracy projektowej
- 95. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
- 96. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

BLOK IX - PSYCHOLOGIA W KULTURZE**

97. Wybór tekstu kultury do analizy (film, odcinek serialu, książka, komiks)
98. Zapoznanie się z wybranym tekstem kultury
99. Zapoznanie się z wybranym tekstem kultury
100. Zapoznanie się z wybranym tekstem kultury
101. Omawianie i opracowywanie tekstu kultury
102. Omawianie i opracowywanie tekstu kultury
103. Omawianie i opracowywanie tekstu kultury
104. Psychologia a muzyka
105. Arteterapia - wprowadzenie
106. Praca projektowa - psychologia wokół nas
107. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
108. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

BLOK X - PSYCHOLOGIA I CO DALEJ?

109. Specyfika zawodu psychologa
110. Droga zawodowa, kształcenie
111. Co może a czego nie może psycholog?
112. Terapeuta, psycholog, psychiatra - różnice
113. Planowanie przyszłości zawodowej
114. Autodiagnoza - ja jako pracownik
115. Centrum doradztwa zawodowego
116. Psychologia w moim życiu - czego nauczyłem się z cyklu zajęć i jak mogę to wykorzystać w życiu - podsumowanie procesu część 1
117. Psychologia w moim życiu - czego nauczyłem się z cyklu zajęć i jak mogę to wykorzystać w życiu - podsumowanie procesu część 2
118. Praca projektowa - co wynoszę z tego przedmiotu
119. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*
120. *temat lekcji elastycznie dopasowany do potrzeb*

PROCEDURY / SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW:

Zajęcia będą prowadzone z zastosowaniem metod aktywizujących dostosowanych do preferowanych przez uczniów stylów uczenia się poprzez uwzględnianie różnych form, technik, środków dydaktycznych. Wprowadzenie ciekawych środków dydaktycznych i korzystanie z Internetu uatrakcyjni zajęcia i umożliwi uczenie się przez działanie.

metody: wykład, dyskusje, obserwacje, burze mózgów, drama, metoda problemowa, projektowa

formy: zbiorowa, w grupach, w parach, indywidualna

MATERIAŁY I WYMAGANE WARUNKI SZKOŁY

Podstawą pracy na lekcjach będą podawane uczniom na bieżąco materiały i teksty źródłowe. Program nie ma przewidzianej listy lektury czy podręczników.

Szkoła jako organ dopuszczający program nie musi stwarzać dodatkowych warunków umożliwiających jego realizację. Wyposażenie sal i istniejące warunki są wystarczające i odpowiednie do pracy.

OCENIANIE

Uczniowie będą zdobywali oceny za trzy formy aktywności:

- aktywne uczestniczenie w lekcjach (udzielanie się w dyskusjach, pracach grupowych ect.); w formie plusów za aktywność o wadze 1 (5 plusów -> 5);
- pracę pisemną; zapowiedzianą pracę indywidualną (wykonanie karty pracy, sprawdzianu wiedzy teoretycznej, rozpisanie studium przypadku); ocena w skali 1-6 o wadze 2;
- zapowiedzianą z wyprzedzeniem i realizowaną na zajęciach pracę projektową na zakończenie każdego bloku tematycznego (w pracy projektowej na ocenę będzie miał wpływ wkład każdego z członków zespołu, prezentacja pracy oraz jej finalny efekt w postaci raportu/plakatu/prezentacji/karty pracy/wypowiedzi ustnej/quizu); ocena w skali 1-6 o wadze 3.

Minimalna ilość ocen do zaliczenia przedmiotu w każdym semestrze to 3 z czego przynajmniej jedna musi być oceną ze sprawdzianu i jedna z projektu.

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja będzie miała na celu określenie wartości programu oraz umożliwi podjęcie odpowiednich kroków w celu modyfikacji jego elementów i kontynuacji.

W czasie pracy z programem będzie prowadzona dokumentacja, na podstawie której będzie można podsumować wnioski dotyczące realizacji założonych celów. Badania opierać się będą o wywiady, ankiety, obserwacje.

Ewaluacji podlegać będą:

- zgodność programu z jego założeniami
- atrakcyjność dla uczniów
- praktyczność i użyteczność
- formy i metody pracy

Podstawa prawna przygotowanego programu:

Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.) – art. 22a.

RECENZJA

Program do przedmiotu *Elementy psychologii* jest zgodny z podstawą programową. Tematy lekcji elastycznie dostosowane do potrzeb uczniów oraz rozległość programu pozwolą na dostosowanie go do potrzeb i możliwości uczniów. Prace projektowe umożliwią uczniom nabywanie kompetencji w zakresie organizacji i zarządzania projektami w mikroskali, co pozwoli następnie na poszerzanie oddziaływań i aktywności w tym zakresie. Program realizuje cele kształcenia na poziomie szkół ponadpodstawowych, do których należą m.in. rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin, łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobrażeniowo-twórczymi czy rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.

Daria Wrona - pedagog szkolna